

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Begrepp för epikanalys

Westerlund, Anders

Published in:

Arena : medlemsblad för Svenska modersmåsläraryrket i Finland r.f

Published: 01/01/2019

Document Version

Final published version

Document License

Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Westerlund, A. (2019). Begrepp för epikanalys. *Arena : medlemsblad för Svenska modersmåsläraryrket i Finland r.f*, (2), 37–37. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100883247>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Begrepp för epikanalys

Christer Ekholm: *Epikanalys. En kort introduktion.*

Gleerups 2019. 83 sidor.

”Att berätta och ta del av berättelser är lika viktigt för människan som att äta och dricka”, slår Christer Ekholm fast i inledningen till sin koncentrerade bok *Epikanalys*. Det är fråga om en tunn och behändig pocket som verkligen gör skäl för sin undertitel ”En kort introduktion”.

Författaren går således för det mesta rakt på sak och bidrar med användbara redskap för epikanalys, vilka även andra än den primära målgruppen – ”studenter på lärarutbildning och i litteraturvetenskap” – kan dra nytta av. Grundbegreppet ”epik” sammanfattar han till exempel som ”en kombination av berättelse och fiktion”, där berättelse i sin tur är ”en beskrivning av minst två tillstånd/händelser som dessutom etablerar såväl ett temporalt som ett kausalt samband tillstånden/händelserna emellan”.

”Fiktion” är ett betydligt mer undflyende begrepp, men Ekholm ser ”episk fiktion” som ”berättelser som skapar den verklighet de beskriver genom själva handlingen att beskriva den”. Med den infallsvinkeln kommer, förenklat uttryckt, verkligheten först och beskrivningen efteråt i faktaåtergivande genrer, medan fiktionvärlden alltså blir till först i och med att den skrivs fram.

Den viktiga distinktionen mellan ”analys” och ”tolkning” beskriver Ekholm som en skillnad mellan en ”sakligt beskrivande” och en ”argumentativt förklarande” verksamhet. Analys är ”att sakligt, med hjälp av

genrerrelevanta analytiska perspektiv och begrepp, beskriva hur en litterär text är uppbyggd”, medan tolkning i sin tur är att ”med stöd i analysen, komma fram till en *förståelse* av vad en text betyder”.

Därmed inte sagt att det finns endast en riktig tolkning, tvärtom. Det kan finnas många, eftersom tolkning handlar om ”vad en text *kan* betyda utifrån en viss kontextualisering och/eller ett visst teoretiskt perspektiv”.

Ett annat centralt begreppspar som Ekholm på motsvarande sätt klargör är ”motiv” och ”tema”. Där ser han att motivet föreligger ”på en tämligen direkt nivå” medan temat ”dels är ett resultat av läsarens *tolkning* av texten (...) dels sammanfattar verkets idé- och tankevärld som helhet genom att peka ut dess drivande problem”.

Nackdelen med bokens kompakta format är att författaren endast i minimal utsträckning har möjlighet att ge exempel. I synnerhet det informationstäta kapitlet om narratologi hade varit betjänt av fler konkreta nedslag i litterära texter. Ja, inte ens i bokens avslutande exempelanalys av Stig Dagermans ”Nattens lekar” finns den novell återgiven.

Däremot är det alldeles utmärkt att Ekholm går i dialog med relevant facklitteratur och motiverar sina begreppsval. Att analysera epik blir minsann inte lättare av den begrepps-förvirring som lätt uppstår när såväl skenbart genomskinliga ord som ”berättelse”, ”historia” och ”fabel” som specialtermer i stil med ”fokalisering” och ”dieges” ges olika innebörd av olika författare.

Förutom den facklitteratur som listas i slutet av boken ger Ekholm också ett värdefullt webbtips för den som vill fördjupa sig i epikanalys, nämligen den innehållsrika ”The Living Handbook of Narratology” (www.lhn.uni-hamburg.de).

ANDERS WESTERLUND